تدارک «تاک» برای نوروز ۱۴۰۱

تهیه‌کننده و کارگردان «تاک» از ساخت ویژه‌برنامه نوروزی این برنامه با اجرای داریوش کاردان در ۱۳ قسمت خبر داد. مریم نوابی‌نژاد، کارگردان برنامه‌های تلویزیونی در گفت‌وگو با مهر درباره تولید تاک که هر هفته از شبکه دو پخش می‌شود با طراحی نوروزی بیان کرد: تاک، هفته‌ای یک قسمت پخش می‌شود و ما ۱۰ قسمت دیگر تا نوروز داریم که طی این مدت تا پایان سال هر هفته روی آنتن می‌رود. وی اضافه کرد: ۱۳ قسمت هم در نوروز داریم که ویژه‌برنامه نوروزی با یک یا دو مهمان خواهد بود و بخشی هم به گپ و گفت داریوش کاردان با شرکت‌کننده‌ها اختصاص دارد و به‌زودی ضبط آن آغاز می‌شود.

نوابی‌نژاد درباره این برنامه که ایده آن از «تد» گرفته شده‌است توضیح داد: تاک با این ایده تولید شد که چرا تد تلویزیونی نداشته‌باشیم؟ با این حال با توجه به شبکه دو و گروهی که در آن برنامه را تولید کنیم، محور خانواده در این برنامه پررنگ است.

د توجه بسیاری از سریال‌سازان قرار گرفته است

گ و صف و لبخند

«برف بی‌صدا می‌بارد» یکی از سریال‌هایی است که قصه‌اش را از دهه ۶۰ آغاز کرده است / عکس: مونا ستوده

دهه ۶۰ را به نمایش می‌گذراند مانند سریال شوق پرواز، پرواز در ارتفاع صفر و... برخی هم به جهت نمایش جنگ یا ماجراهایی گره خورده با آن ناگزیر به دهه ۶۰ سفر کردند؛ مانند سریال «خاک سرخ»، نسخه سریالی «لیلی با من است»، «بیدار باش» و... اما سریال‌هایی هم هستند که قصه‌شان را به آن زمان می‌برند. در این صورت گاهی دهه ۶۰ خودش تشخص پیدا می‌کند و نه تنها به عنوان زمان بلکه در اندازه یک شخصیت در سریال دیده می‌شود. این شب‌ها سریال «برف بی‌صدا می‌بارد» نمایشگر قصه‌ای از دهه ۶۰ است که در ادامه وارد دهه‌های بعدی می‌شود. به واسطه روی آنتن بودن این سریال در اینجا با مرور تعدادی از این سریال‌ها که شمار آنها بسیار است، با دو منتقد و یک فیلمنامه‌نویس درباره چرایی علاقه نویسندگان به آن دهه گفت‌وگو کردیم.

عشق سال‌های جنگ

سریال: ستایش ۱
کارگردان: سعید سلطانی / نویسنده: سعید مطلبی / سال ساخت: ۱۳۹۰
حال و هوا: «ستایش» از آن سریال‌های صداوسیما بود که با استقبال مخاطبان همراه شد. این مجموعه تلویزیونی در سه فصل قصه زنی به به اسم ستایش را روایت کرد که در زندگی با دشواری‌های زیادی مواجه شده و همواره با پدر همسرش، حشمت فردوس چالش‌هایی دارد. فصل نخست این سریال از دهه ۶۰ شروع شد. زمانی که بسیاری درگیر جبهه‌های جنگ بودند، دو جوان در تهران با ماجراهایی مواجه می‌شوند که این آغاز تغییرات زندگی ستایش است. فضای دهه ۶۰ در این سریال جز تاثیرگذاری بر طراحی لباس و صحنه، نقشی پررنگ نداشت و خط اصلی قصه ماجرایی عاشقانه و خانوادگی بود که مخاطبان را با خود درگیر می‌کرد.

همیشه ۶۰

سریال‌ها: ارمغان تاریکی (۱۳۸۹)، نفس (۱۳۹۶)، زیر خاکی ۲ (۱۴۰۰) و...
نویسنده و کارگردان: جلیل سامان
حال و هوا: سامان را می‌توان سریال‌ساز دهه ۶۰ دانست. کارگردانی که اغلب آثار او در این دهه روایت می‌شود و در گونه تراژدی به فعالیت‌های سیاسی گروهک‌های مختلف در این دوران می‌پردازد. او در تازه‌ترین ساخته‌اش یعنی زیرخاکی نیز قصه‌ای را از دوران پیش از انقلاب آغاز کرد و تا دهه ۶۰ ادامه داد با این تفاوت که در این سریال، زبان سامان، کمدی است و شخصیت‌های نمکی نقش‌های اصلی سریال هستند. در زیرخاکی ۲ آنچه در دهه ۶۰ مورد توجه قرار گرفته، جنگ و همچنین فعالیت‌های گروهک‌های مخالف نظام در کشور است. باید دید زیر خاکی ۳ که این روزها در حال تصویربرداری است با چه نگاهی خط اصلی قصه‌اش را در دهه ۶۰ ادامه می‌دهد؟

فروریختن ستون‌های خانه

سریال: برف بی‌صدا می‌بارد
کارگردان: پوریا آذربایجانی / نویسنده: زنده‌یاد مسعود بهبهانی‌نیا، زهرا پارسافر، طیبه شجری / محصول: ۱۴۰۰
حال و هوا: قصه این سریال بلند از دهه ۶۰ شروع می‌شود. بهبهانی‌نیا در این سریال هم مثل کیمیا برای روایت ماجرای یک خانواده سراغ گذشته آنان در دهه‌های پیشین رفته‌است. خانواده‌ای متمول و خوش‌نام در حال آماده‌شدن برای برگزاری مراسم ازدواج فرزندان‌شان هستند که وقوع جنگ و مرگ ناگهانی پدر و مادر، سرنوشت دختران را دستخوش تغییر می‌کند. «برف بی‌صدا می‌بارد» این شب‌ها با طراحی لباس و صحنه متناسب با فضای آن زمان روی آنتن شبکه سه سیماست و مخاطبان خود را به سفری در زمان دعوت کرده‌است.

گپ

جنگ تحمیلی مهم‌ترین واقعه دهه ۶۰ است

مرجان اشرفی‌زاده
فیلمنامه‌نویس و کارگردان

کارگردان سریال در حال تولید «الف دزفول» از جنگ تحمیلی به‌عنوان مهم‌ترین واقعه دهه ۶۰ نام می‌برد. مرجان اشرفی‌زاده دراین‌باره به جام‌جم می‌گوید: از سال‌های قبل با یک‌سری اتفاقات اشتیاق مردم و فیلمسازان به یادآوری، روایت و ساخت و دیدن فیلم و سریال درباره دهه ۶۰ به اوج خود رسید. حتی در سال‌های گذشته کتابی چاپ شد که در هر صفحه خود به مرور خاطرات دهه ۶۰ پرداخته بود و با یک عکس و شرح کوتاه از روزهای این دوره تاریخ معاصر حس نوستالژی بسیاری از افراد را تحت تاثیر خود قرار داد.

وی عنوان می‌کند: دهه ۶۰ دوره‌ای است که عمده افراد جامعه از طبقات متفاوت خاطرات مشترکی دارند. افرادی که در دهه ۶۰ زیست کرده‌اند یعنی در آن دوره به دنیا آمده یا زندگی کرده‌اند خاطرات جمعی زیادی دارند. مثلا ما به‌عنوان بچه‌های دهه‌شصتی می‌توانیم درباره مداد، خودکار، پاک‌کن و دفتری که استفاده می‌کردیم صحبت کنیم و به خاطره‌ای مشترک برسیم اما اکنون این‌گونه نیست. حتی در دهه‌های قبل هم این‌گونه نبوده است.

اشرفی‌زاده می‌افزاید: دهه ۶۰ به‌دلیل سال‌های اولیه بعد از انقلاب و جنگ تحمیلی شرایط خاصی داشته است که دراماتیک و قصه‌ساز است. با تمام این دلایلی که ذکر شد وضعیتی برای کشور و مردم به وجود آمده بود که بیشتر افراد خاطرات جمعی مشترک زیادی از آن دوران دارند. مرور این خاطرات و حس‌وحال برای فیلمسازان و کارگردان‌ها و نویسندگان سریال‌ها جذاب است و قصه زیادی از آن دوران می‌توان روایت کرد. از طرفی در گذشته سریال‌ها و فیلم‌های زیادی درباره جنگ تحمیلی ساخته شده اما به نقش زن‌ها و خانواده در این دوره کمتر اشاره شده است و اکنون به نظر می‌آید که بیشتر سریال‌ها و فیلم‌هایی که می‌خواهند دوران دفاع‌مقدس را روایت کنند به نقش زنان و خانواده در آن دوران می‌پردازند.

وی ادامه می‌دهد: از سریال الف دزفول که خاطرات کودکی‌ام را در آن روایت کردم تا پروژه «روزی روزگاری جنوب» و «رخشورخانه» و قبل‌تر از همه این سریال‌ها «وضعیت سفید» آقای حمید نعمت‌ا... به مسائلی پرداخته که بسیار دراماتیک است اما تاکنون کمتر به آنها پرداخته شده است. از طرفی مردم سریال‌های تاریخی را دوست دارند و شاید سریال‌سازی درباره دهه ۶۰ کمی راحت‌تر از قبل‌تر از آن باشد و حداقل این‌که ما از آن دوران خاطره داریم و آن دوران را درک کرده‌ایم و راحت‌تر می‌توانیم با زبان هنر و تصویر درباره این دوره صحبت کنیم. این فیلمنامه‌نویس و کارگردان تاکید می‌کند: درباره دهه ۶۰ و دهه‌های قبل از آن قصه‌های ناگفته زیادی وجود دارد که می‌توان درباره آنها فیلم و سریال ساخت اما به دلیل این‌که دهه ۶۰ یک دوره ویژه است که بر مردم ایران گذشته، تولید را برای سریال‌سازی راحت‌تر می‌کند.

وی اظهار می‌کند: ما به‌عنوان یک فیلمساز و کارگردان تلویزیونی اگر بخواهیم درباره قبل از انقلاب صحبت کنیم مشکل پوشش و حجاب را خواهیم داشت که برای سازندگان چالش جدی ایجاد می‌کند اما درباره دهه ۶۰، به‌دلیل شبیه بودن زندگی‌ها به یکدیگر می‌توان بازسازی واقع‌گرایانه انجام داد. این واقع‌گرایی و روایت درست را نمی‌توان درباره دهه ۵۰ یا ۴۰ داشت.

اشرفی‌زاده می‌گوید: به نظر من مساله جنگ تحمیلی مساله بسیار مهمی در این دوره است که می‌توان با نگاه متفاوت به آن قصه‌های فراوانی را روایت کرد. قصه‌هایی که می‌توانند مستقیم به موضوع دفاع‌مقدس بپردازند یا این‌که غیرمستقیم به این گذار تاریخی ایران اشاره کند.

زاویه دید

دهه ۶۰، بخش مهمی از هویت فردی و ملی ماست

رضا صائمی / منتقد سینما و تلویزیون

دهه ۶۰ یکی از عجیب‌ترین برهه‌های تاریخ معاصر ماست و خاطرات و مخاطرات آن چنان در هم تنیده شده که ردپای آن همچنان در حافظه تاریخی ما پررنگ است. دهه‌ای که گرچه از یک سو دشواری‌ها، ناکامی‌ها و محرومیت‌های بسیاری با آن گره خورده اما طعم شیرین آن هنوز در پس تلخی‌هایش قابل چشیدن است.

از این رو دهه ۶۰ در عین این‌که یک برهه استراژیک برای ایرانی‌ها محسوب می‌شود، واجد کارکردهای نوستالژیک هم بوده‌است که بخش مهمی از هویت فردی و ملی ما را در برمی‌گیرد. از این روست که تلویزیون و سینمای ایران به روایت و بازنمایی دهه ۶۰ به شدت علاقه‌مند است و در سال‌های اخیر توجه به این دهه از طرف فیلمنامه‌نویسان و کارگردان‌ها بیشتر شده‌است.

چرایی این رویکرد را باید در چند عامل جست‌وجو کرد؛ یکی از این دلایل گره خوردن خاطرات کودکی و نوجوانی نسل جدید با آن دوره است که یادآوری آن را خوشایند می‌کند. دوم حس خوب آرامش و همدلی که در آن دوران نسبت به دوران جدید بیشتر وجود داشته‌است. در واقع خاطره‌انگیز بودن این دوره به مثابه یک مولفه تاریخی واجد ظرفیتی دراماتیک است که به کار تلویزیون و سینما می‌آید.

گرچه بازتولید زمانی و مکانی آن دوره با توجه به تغییر و تحولات پر سرعت اجتماعی بسیار دشوار است اما هنوز هم مخاطب علاقه‌مند روایت قصه‌های آن دوره است؛ قصه‌هایی که تجربه‌های زیسته خودش نیز با آن پیوند خورده‌است. ضمن این‌که برخی سویه‌های نوستالژیک آن دوره دارای کارکردهای کمیک هم بوده و در واقع دهه ۶۰ از ظرفیت‌های طنازانه بالایی برخوردار است. حتی می‌توان گفت برخی شمایل و صورت‌های سبک زندگی در آن دوره ذاتا از قابلیت کمدی موقعیت برخوردار بوده‌است که صرف به تصویر کشیدن آن می‌تواند ایجاد طنز یا فضای مفرح برای مخاطبان داشته باشد.

می‌گویند عبور از بحران موجب خنده می‌شود. بر این مبنا شاید عبور از بحران‌های دهه ۶۰ این فرصت را فراهم کرده تا بتوانیم از تداعی و تماشای آن دوره بر سر شوق بیاییم و حتی به دشواری‌های آن بخندیم. ازاین‌روست که کارگردان‌ها در تلویزیون و سینما اغلب دهه ۶۰ را در ژانر کمدی بازنمایی می‌کنند.

شاید گزافه نباشد که توجه و گرایش سینما و تلویزیون ایران به روایت دهه ۶۰ دلایل روان‌شناختی و جامعه‌شناختی دارد. وقتی چیزی هم دلیل رنج ماست و هم شادی‌های ما و زمانی که خاطرات و مخاطرات دو روی یک سکه است، آن برهه از زمان در کانون توجه قرار می‌گیرد. بنابراین دهه ۶۰ برای سینما و تلویزیون ایران از این منظر نیز بسیار جذاب است.

نگاه

دهه ۶۰، موقعیت‌های کمدی، سیاسی و اجتماعی زیادی دارد

محمدرضا مقدسیان
منتقد سینما و تلویزیون

آنچه باعث شده که ساخت سریال درباره دهه ۶۰ بیش از گذشته رونق بگیرد دارای چند وجه مختلف است، در وجه اول سیاستگذاری‌های کلانی است که برای تصویرسازی از این دهه توسط مسؤولان انجام شده است. در این دیدگاه کلان مسؤولان علاقه دارند تا برای نسل جدید متولد دهه ۷۰ و ۸۰ و ۹۰ که این دوره را تجربه نکرده‌اند، تصویری از دهه ۶۰ که یکی از مهم‌ترین دهه‌های قرن معاصر برای ایران بوده است، ترسیم کنند. البته این وجه یک لایه دومی هم دارد که برای نسلی که دهه ۶۰ را تجربه کرده اما درباره بسیاری از اتفاقات سیاسی و اجتماعی آن دوره اطلاعات کافی ندارد آگاهی‌بخشی انجام داده و به نوعی یادآوری و بازخوانی دهه ۶۰ برای متولدین دهه ۵۰ و ۶۰ و ماقبل آن است.

در گذر زمان و با توجه به اتفاقات تاریخی و سیاسی که همیشه ایران آبستن آن بوده، بازنمایی گذشته و تاریخ معاصر برای مخاطبان جذاب است. تاریخ پرحادثه دهه ۶۰ از لحاظ فضای سریال‌سازی و فیلمسازی از جایگاه ویژه‌ای برای فیلمسازان برخوردار است چون هم گذشته روایت شده و هم این‌که دوران بعد از انقلاب را روایت می‌کند که نسبت به دهه‌های پیش از آن از ممیزی کمتری برخوردار است.

از سوی دیگر اگر بخواهیم از وجه هنری هم به این پدیده نگاه کنیم باید این واقعیت را بپذیریم که جریان سریال‌سازی در ایران و به‌طور خاص در بخش فیلمنامه‌نویسی و پس از آن کارگردانی، از نداشتن گونه‌های مختلف سینمایی و تنوع داستان رنج می‌برد.

اصولا فیلم‌ها و سریال‌ها در ایران به دو ژانر کمدی و اجتماعی تقسیم می‌شوند و در این دو ژانر قطعا خطر تکرار وجود دارد. به‌همین دلیل کارگردان‌ها و فیلمنامه‌نویس‌های ما سراغ دهه ۶۰ می‌روند که موقعیت‌های کمدی و اجتماعی زیادی داشته است. این نوعی هوشمندی است که فیلمنامه‌نویس با عقبگرد تاریخی و ساخت سریال درباره آن دوره با توجه به تغییر و تحولات پر سرعت اجتماعی بسیار دشوار است اما هنوز هم مخاطب علاقه‌مند روایت قصه‌های آن دوره است؛ قصه‌هایی که تجربه‌های زیسته خودش نیز با آن پیوند خورده‌است. ضمن این‌که برخی سویه‌های نوستالژیک آن دوره دارای کارکردهای کمیک هم بوده و در واقع دهه ۶۰ از ظرفیت‌های طنازانه بالایی برخوردار است. حتی می‌توان گفت برخی شمایل و صورت‌های سبک زندگی در آن دوره ذاتا از قابلیت کمدی موقعیت برخوردار بوده‌است که صرف به تصویر کشیدن آن می‌تواند ایجاد طنز یا فضای مفرح برای مخاطبان داشته باشد.

می‌گویند عبور از بحران موجب خنده می‌شود. بر این مبنا شاید عبور از بحران‌های دهه ۶۰ این فرصت را فراهم کرده تا بتوانیم از تداعی و تماشای آن دوره بر سر شوق بیاییم و حتی به دشواری‌های آن بخندیم. ازاین‌روست که کارگردان‌ها در تلویزیون و سینما اغلب دهه ۶۰ را در ژانر کمدی بازنمایی می‌کنند.

شاید گزافه نباشد که توجه و گرایش سینما و تلویزیون ایران به روایت دهه ۶۰ دلایل روان‌شناختی و جامعه‌شناختی دارد. وقتی چیزی هم دلیل رنج ماست و هم شادی‌های ما و زمانی که خاطرات و مخاطرات دو روی یک سکه است، آن برهه از زمان در کانون توجه قرار می‌گیرد. بنابراین دهه ۶۰ برای سینما و تلویزیون ایران از این منظر نیز بسیار جذاب است.

به لحاظ فیلمنامه‌نویسی هم اگر قرار باشد مخاطب دائم سریال‌هایی که درباره زمان حال ساخته شده است ببیند و با موقعیت‌هایی که در طول روزمره خود لمس می‌کند روبه‌رو شود، قطعا دچار خستگی ذهنی خواهد شد و مخاطب سریال‌ها با ریزش مواجه می‌شود که متاسفانه شاهد این مساله هم بوده‌ایم که در برخی موارد سریال‌هایی ساخته شدند و با این مشکل مواجه بودند. این ریزش مخاطب به این دلیل است که چنین سریال‌هایی از واقعیت دور و به درام نزدیک می‌شوند و این موضوع برای بسیاری از مخاطبان تلویزیون مناسب نیست و خطر پس‌زدن مخاطب را به همراه خواهد داشت اما وقتی عامل زمان در تولید سریال حذف می‌شود امکان غلط‌گیری از طرف مخاطب کاهش می‌یابد و فیلمنامه‌نویس و فیلمساز می‌تواند نگاه خود را به سریال تحمیل کند.

در حقیقت سفر در تاریخ می‌تواند موقعیت‌های بدیعی را به لحاظ داستانی برای فیلمنامه‌نویس‌ها فراهم کند که هم تازگی دارد و هم می‌تواند متناسب با دیدگاه فیلمنامه‌نویس و کارگردان پیش رود.

چه خبر؟

«زیرسرگ بالاشهر» راوی مشکلات روستانشینان هرمزگانی

«زیر سرگ بالاشهر» عنوان برنامه‌ای در ساختار ترکیبی نمایشی ویژه روستاییان و روستانشینان هرمزگانی است که هر روز به مدت ۴۵ دقیقه از رادیو خلیج فارس پخش می‌شود.

به گزارش روابط عمومی رسانه ملی، از آنجا که بیش از نیمی از جمعیت استان در روستاها زندگی می‌کنند این برنامه می‌کوشد ضمن ارتباط با روستاییان به مسائل و مشکلات آنان بپردازد و آموزش‌های لازم را به روستاییان ارائه کند.

این برنامه که مختص روستاییان و با رویکرد آموزشی و اقتصادی طراحی و ساخته شده شامل بخش‌های مختلفی از جمله روایت، مطالب موضوعی، اخبار روستا، حدیث، مباحث کارشناسی، موسیقی با کلام و بی‌کلام، نمایش، مسابقه تلفنی، گزارش در دو بخش موضوعی گفت‌وگو با روستاییان در مورد موضوع برنامه، معرفی روستا، توانمندی‌های اقتصادی و معرفی افراد موفق روستایی اعم از کشاورزان، باغداران، مرتع‌داران، دامداران و سایر اقشار روستایی است.

برنامه رادیویی زیرسرگ بالاشهر، هر روز به غیر از ایام تعطیل از ساعت ۲۰و۱۵دقیقه تا ۲۱ از رادیو خلیج فارس پخش می‌شود، عباس ایران‌منش و مریم آبسیه تهیه کننده، بی‌بی فاطمه ساحلی زادگان و عباس ایران‌منش نویسنده، فیروزه هاشمی‌پور گوینده، علی حاجی‌زاده گزارشگر، سلیمان ایران‌منش بحری کارشناس فرهنگی و گروه نمایش رادیو خلیج فارس به عنوان دست‌اندرکاران و عوامل این برنامه رادیویی ایفای نقش می‌کنند.

اعلام برگزیدگان پویش رایاک در «کافه هنر» رادیو ایران

به گزارش شبکه رادیویی ایران، زهره سربازی، تهیه‌کننده رادیو گفت: دوره جدید پویش کتابخوانی که با شعار «من کتاب می‌خوانم» از آبان آغاز شده‌بود، ۱۵ دی ماه به پایان رسید.

وی با اعلام این خبر افزود: دوشنبه ۲۰ دی، با حضور سیاوش گودرزی مدیر روابط عمومی طاقچه، برگزیدگان پویش رایاک در کافه هنر رادیو ایران اعلام می‌شوند. وی تصریح کرد: برنامه‌های کتابخوانی و پویش رایاک بعدتر نیز در رادیو ایران ادامه خواهدداشت. پویش رایاکتاب با کمک مخاطبان و شنوندگان آگاه رادیو ایران، با معرفی کتاب های رایانه‌ای به مردم، از همگان درخواست کرد پیشنهادهای نوآورانه خود را برای ترویج کتاب و کتابخوانی در این حوزه ارائه کنند. وی در پایان افزود: امروز به ۱۰نفر از برگزیدگان سه ماه اشتراک استفاده از کتابخانه رایانه‌ای طاقچه و ۱۰رایاکتاب اهدا خواهدشد.

برنامه‌های پایان هفته سیمای مرکز کیش

پنج عنوان فیلم، سریال و مستند آخر این هفته از مرکز کیش روی آنتن می‌رود.

به گزارش روابط عمومی رسانه ملی، پنج عنوان فیلم، سریال و مستند آخر این هفته از مرکز کیش روی آنتن می‌رود. سینمایی «راس و ریس» و «من ربات هستم» به ترتیب روزهای پنجشنبه و جمعه، ۲۳ و ۲۴ دی ساعت ۱۴ از سیمای مرکز کیش پخش می‌شود. همچنین سریال «خانه امن» در دو روز پایانی هفته ساعت ۱۶و۳۰ دقیقه روی آنتن می‌رود و مستند «مهمان باغ ما» ساعت ۱۷و۴۵ دقیقه پنجشنبه و «تجسم یک رؤیا» جمعه در همین ساعت پخش می‌شود.